

Bruxelles, 23. ožujka 2022.
(OR. fr)

7425/22

LIMITE

JAI 377
ASILE 33
MIGR 91
FRONT 128
CADREFIN 38

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Vijeće
Predmet:	Europska koordinacija za prihvat izbjeglica iz Ukrajine

Od 24. veljače više od tri milijuna osoba, velikom većinom žena i djece, pobjeglo je iz Ukrajine i potražilo utočište u Europskoj uniji nakon što je Ruska Federacija izvršila vojnu agresiju. Europska unija pokazala je svoje jedinstvo i solidarnost tako što je 27. veljače odlučila primijeniti mjere privremene zaštite predviđene Direktivom 2001/55/EZ, prvi put otkad je taj tekst donesen, o čemu je zatim 3. ožujka donijela i odluku. Osim toga, pruža humanitarnu potporu Ukrajini i Moldovi, među ostalim putem Mehanizma Unije za civilnu zaštitu (UCPM).

Jedinstvo i solidarnost jednako su tako potrebni kako bi se osigurao primjeren prihvat izbjeglica. Za to je potrebna bolja koordinacija na europskoj razini u vezi s nizom pitanja, u skladu s izvanrednom prirodom situacije. Predsjedništvo svaki tjedan organizira sastanak IPCR-a kako bi se raspravljalo o različitim dimenzijama krize i udružilo snage, a redovitim sastancima platforme za solidarnost treba se osigurati odgovaranje na potrebe koje su izrazile države članice.

Važno bi bilo dobiti od ministara i ministrica smjernice, posebno u vezi s prihvatom izbjeglica i koordinacijom njihovih putovanja.

1. Pružanje materijalne i financijske potpore državama članicama

Komisija je predstavila nekoliko inicijativa namijenjenih jačanju financijske potpore Europske unije državama članicama za prihvata izbjeglica.

Inicijativom CARE (*Cohesion Action for Refugees in Europe* – Kohezijsko djelovanje za izbjeglice u Europi) omogućuje se državama članicama da iskoriste dostupne iznose iz programskog razdoblja 2014. – 2020. Kohezijskog fonda za pokrivanje troškova prihvata izbjeglica (preostalo oko sto milijuna eura koji još nisu raspodijeljeni). Moći će se upotrijebiti i tranša sredstava inicijative REACT-EU za 2022. (9,5 milijardi EUR). Inicijativom CARE omogućuje se i fleksibilna upotreba Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Europskog socijalnog fonda (ESF) kako bi se poduprle mjere za izbjeglice. Osim toga, njome se za godinu dana produljuje razdoblje primjene iznimne stope europskog sufinanciranja od 100 %, što bi moglo dovesti do ubrzanja isplata do 5 milijardi EUR u 2022. i 1 milijarde EUR u 2023.

Revizijom pravila za europske fondove u području unutarnjih poslova omogućuje se i oslobađanje sredstava dostupnih u nacionalnim programima država članica u okviru programskog razdoblja 2014. – 2020. Fonda za azil, migracije i integraciju (FAMI) te produljenje prihvatljivosti programâ za godinu dana. Ta je fleksibilnost dodatak sredstvima koja su državama članicama stavljena na raspolaganje u okviru programskog razdoblja 2021. – 2027. za izravno upravljanje:

- 63 milijuna EUR hitne potpore za 2022. u okviru FAMI-ja i instrumenta za potporu upravljanju granicama (BMVI);
- 150 milijuna EUR za potporu sustavima prihvata, azila i vraćanja u državama članicama koje su izložene snažnom migracijskom pritisku.

Troškovi prihvata izbjeglica iz Ukrajine pokrit će se u visini od 100 % ili 90 %. Naposljetku, instrumentom za potporu upravljanju granicama državama članicama stavlja se na raspolaganje 499 milijuna EUR za zaštitu i nadzor vanjskih granica.

COREPER je 16. ožujka odobrio prijedloge uredaba o inicijativi „CARE” i fondovima u području unutarnjih poslova. Te tekstove zatim treba donijeti Europski parlament na sjednicama 23. i 24. ožujka, a na snagu trebaju stupiti oko 7. travnja.

Države članice navele su da žele:

- potpun i čitljiv prikaz svih dostupnih financijskih instrumenata, kao i iznosa koji su na taj način na raspolaganju državama članicama;
- uspostavu jedinstvene kontaktne točke za podnošenje zahtjeva: Komisija je upravo poduzela korake u vezi s tim uvjetom;
- da se u obzir uzmu raznolikost potreba, uključujući, na primjer, potrebe u vezi s obrazovanjem i obrazovnim resursima s obzirom na velik udio maloljetnika među prihvaćenim osobama.

Prethodno navedena sredstva doprinijet će rješavanju hitnih potreba. Istodobno bi se moglo razmotriti predviđanje mogućih dugoročnijih potreba, ovisno o ekonomskoj analizi.

Osim toga, agencije Europske unije počele su povećavati svoju potporu državama članicama.

Trenutačno je na granice s Ukrajinom, Moldovom i Bjelarusom raspoređeno 257 službenika Frontexa, od kojih 204 u Rumunjskoj (157 na ukrajinskoj granici te 47 na moldavskoj granici). U Poljskoj se nalazi 18 službenika, u Moldovi isto toliko, a njih 14 nalazi se u Slovačkoj.

Agencija za azil priprema intervenciju u Rumunjskoj.

Naposljetku, Europol je svjestan rizika povezanih s destabilizacijom ukrajinskih granica (krijumčarenje ljudi, trgovanje oružjem ili vozilima itd.). Rasporedio je četiri službenika u Slovačku, isto toliko u Poljsku i dva u Moldovu.

Ministri i ministrice pozivaju se da procijene raspoređena sredstva, kao i moguće dodatne potrebe.

2. Praćenje i koordinacija putovanja unutar Europske unije

Organizacijom prihvata izbjeglica otvara se nekoliko pitanja u vezi s provedbom. Komisija je 23. ožujka predstavila komunikaciju u kojoj se sveobuhvatno razmatra to pitanje.

Države članice trenutačno rade na provedbi Provedbene odluke (EU) 2022/382 od 4. ožujka 2022. koja ima učinak uvođenja privremene zaštite. Postavljena su neka pitanja u vezi s provjerom kriterija utvrđenih u članku 2. te odluke (posebno za slučaj nedostatka biometrijske putovnice ili bilo koje identifikacijske isprave ili za prihvaćanje zahtjeva državljana trećih zemalja) ili u vezi s registracijom izbjeglica. Neki se odgovori mogu naći u smjernicama koje je Komisija predstavila 21. ožujka.

Podatke koje su najizloženije države članice prikupile u trenutku ulaska izbjeglica u Uniju trebalo bi proslijediti drugim državama članicama kako bi se osigurala zaštita izbjeglica, olakšao nastavak njihova putovanja po Uniji i njihova kasnija registracija za dobivanje privremene zaštite. Trebalo bi u kratkom roku pronaći pragmatična i jednostavna rješenja za razmjenu takvih alfanumeričkih podataka koje su prikupile najizloženije države članice, dok se ne pronađe trajno rješenje.

Za pravilnu organizaciju prihvata izbjeglica potrebna je koordinacija na europskoj razini. Takva je koordinacija potrebna na tri razine: samim izbjeglicama osigurati će dobro zbrinjavanje, zajamčeno će smanjiti pritisak na najizloženije države članice, a državama članicama odredišta ili provoza omogućiti da uspješno predviđaju priljev.

To uključuje organiziranje razmjene informacija među državama članicama o tokovima dolazaka, o kapacitetima prihvata ili o određenim kategorijama osoba, posebno o ranjivim osobama te osobito maloljetnicima bez pratnje. Uključuje i uspostavu koordinacije kako bi se olakšalo predviđanje i predvidljivost priljeva izbjeglica u različite države članice, posebno organiziranjem prometnih veza i korištenjem čvorištima koja se nalaze na relevantnim lokacijama.

Za provedbu učinkovite politike bit će ključna razmjena točnih, usporedivih i ažuriranih podataka među državama članicama, posebno podataka o broju osoba koje ulaze u svaku dotičnu državu članicu i osoba koje iz tih država izlaze.

Neke države članice počele su među sobom organizirati sustave koordinacije kako bi usklađeno organizirale i planirale prijevoz izbjeglica. Takva bi koordinacija bila korisna i učinkovita na razini cijele Europske unije, a za nju bi mogla biti zadužena Komisija, koja je već uspostavila platformu za solidarnost kako bi se omogućila koordinacija i olakšala bliska suradnja među državama članicama u svim tim područjima.

Ministri i ministrice pozivaju se da navedu jesu li potrebna dodatna pojašnjenja u vezi s primjenom privremene zaštite (režim boravišta itd.). Konkretno, postupak registracije predstavlja važan element za praćenje, prihvata i zaštitu izbjeglica: predlaže se da se od Komisije zatraži da pronade rješenje kojim će se omogućiti da se u bliskoj budućnosti registracije u nacionalnim bazama podataka konsolidiraju na europskoj razini.

Ministri i ministrice pozivaju se da iznesu svoja očekivanja u pogledu platforme za solidarnost: treba li Komisija putem te platforme osigurati koordinaciju prijevoza izbjeglica u Europsku uniju organiziranjem informacijskih kanala te planiranjem putovanja s prethodno utvrđenih sabirnih točaka, uz potporu agencija Unije?

3. Prihvata izbjeglica iz Moldove: praćenje obveza, operativna provedba

Imajući u umu posebnu situaciju u Moldovi, Europska unija upotrijebila je brojne resurse, posebno u pogledu humanitarne pomoći. Petnaestak država članica već je poduprla Moldovu putem Mehanizma Unije za civilnu zaštitu, među ostalim u vidu medicinske opreme, kreveta za kampiranje i higijenskih potrepština. Osim toga, u roku od nekoliko dana dogovoren je i potpisan sporazum o statusu kojim se omogućuje aktivna intervencija Frontexa na moldavskom državnom području radi potpore službenicima graničnog nadzora te zemlje. Zahvaljujući tom sporazumu službenici graničnog nadzora raspoređeni su kao pojačanje od 20. ožujka.

Sada je žurno potrebno organizirati prihvat u Europsku uniju izbjeglica iz Ukrajine koji su utočište potražili u Moldovi. Komisija je pozvala države članice da iznesu svoje obveze u pogledu prihvata. Do 17. ožujka šest država članica, kao i Norveška, iznijelo je te obveze, što odgovara ukupnom broju od 11 500 osoba koje se mogu prihvatiti. Rumunjska je pristala uspostaviti prihvatni centar na svojem državnom području.

Kako bi organizirala taj prihvat, Komisija je u okviru platforme za solidarnost pripremila standardne operativne postupke u kojima se navode uvjeti pod kojima će izbjeglice biti identificirani, odabrani, prevezeni i smješteni u državama članicama. Za organizaciju samih premještanja mogla bi biti zadužena Komisija. Neke države članice izrazile su želju da Europska unija financijski podupre prijevoz dotičnih izbjeglica.

Ministri i ministrice pozivaju se da:

- **iznesu obvezu u vezi s prihvatom,**
- **potvrde svoju želju da operacije započnu što prije u skladu s procedurama utvrđenima u standardnim operativnim postupcima, pri čemu datum stupanja na snagu treba odrediti u vrlo kratkom roku.**

4. Nadzor vanjskih granica i sigurnosna pitanja:

Kriza u Ukrajini podsjeća na važnost strogih postupaka na vanjskim granicama te brze sposobnosti prilagodbe tih postupaka i odgovora na krizne situacije. Nužno je provoditi stroge sigurnosne postupke: važno je da se sve osobe koje prelaze vanjsku granicu Unije provjere u odgovarajućim informacijskim sustavima, posebice u Schengenskom informacijskom sustavu (SIS). Države članice pozivaju se da putem mreže za sigurnu razmjenu informacija (SIENA) izvješćuju Europol o podudaranjima (ili pogocima u okviru provjera) ako se to čini relevantnim.

Odredbama Zakonika o schengenskim granicama omogućuje se prilagodba razine kontrole prijetnji uz istodobno osiguravanje visoke razine sigurnosti. Komisija je 21. ožujka predstavila smjernice u kojima se navode načini rada kojima se daje prednost.

S druge strane, mandat agencija, Frontexa i Europol, posebno je usmjeren na pružanje pomoći državama članicama koje se suočavaju s takvim izazovima.

Frontex može rasporediti više od 2600 službenika za sve aktivnosti granične straže u vezi s tom krizom te je počeo organizirati repatrijacijske letove za državljane trećih zemalja kojima je pomoć potrebna. Raspoređivanje službenika Europol tu potporu dopunjuje osiguravanjem stručnog kapaciteta za daljnje dubinske provjere u okviru granične kontrole. Na temelju relevantnih informacija koje dostavljaju države članice Europol također može osigurati točnu analizu kaznenih prijetnji, kao i potporu istragama koje su države članice pokrenule u vezi s kaznenim ili terorističkim djelima povezanim s aktualnim sukobom.

Osim toga, Komisija je izrazila spremnost da financijski podupre operacije koje zajednički provode države članice, na primjer kada jedna država članica drugoj državi članici, u skladu s pravnim okvirom Prümskih odluka, stavi na raspolaganje osoblje sigurnosnih službi. Potreban je mehanizam za povezivanje operativnih potreba najpogođenijih država članica i potpore koju mogu pružiti druge države članice.

Naposljetku, trenutačna situacija olakšava razvoj različitih oblika teškog i organiziranog kriminala kojim se iskorištava ranjivost osoba (trgovanje ljudima, seksualno iskorištavanje, prisilni rad, s povećanim rizikom u slučaju maloljetnika i siročadi rata, krijumčarenje migranata, krijumčarenje lažnih isprava, organizacije mreža za izvlačenje ljudi koji odbijaju opću mobilizaciju, internetske prijevare, zlouporaba sredstava i donacija za Ukrajinu, kibernetički napadi, trgovina oružjem, trgovina drogom itd.). To opravdava upozoravanje i aktiviranje zajednice EMPACT¹, europske mreže stručnjaka za borbu protiv različitih oblika kriminala, koja može iskoristiti znanje stečeno zahvaljujući tom mehanizmu tijekom posljednjih deset godina (prikupljanje kriminalističkih obavještajnih podataka, razmjena informacija, operativno usmjeravanje, intervencija, prevencija). Prednosti mehanizma EMPACT (prilagodljivost, sposobnost reagiranja, fleksibilnost, komplementarnost usluga i operativnih aktera) omogućit će državama članicama da organiziraju zajedničke operacije u svrhu sigurnosti Unije.

Ključno je zaštititi najranjivije pridošlice, posebno djecu, od svih oblika iskorištavanja i trgovanja ljudima čim uđu na područje Unije. U tu je svrhu važno brzo uspostaviti preventivne mjere i mjere za podizanje svijesti kako bi se zajamčila sigurnost i zaštita izbjeglica, među ostalim uspostavljanjem suradnje između nacionalnih policijskih i sigurnosnih službi te humanitarnih organizacija i drugih organizacija civilnog društva, kako bi se utvrdile nove prijetnje i potencijalne žrtve trgovanja ljudima.

Države članice pozivaju se da Europolu dostave sve relevantne i korisne informacije za sprečavanje sigurnosnih rizika povezanih s ukrajinskom krizom.

Ministri i ministrice pozivaju se da:

- **iznesu očekivanja koja bi mogli imati u pogledu potpore Europske unije provedbi sigurnosnih kontrola na vanjskoj granici,**
- **potvrde svoja očekivanja u pogledu mobilizacije mreže EMPACT radi koordinirane borbe protiv svih kriminalnih pojava koje bi mogle iskorištavati ukrajinsku krizu.**

¹. EMPACT (*European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats*): Europska multidisciplinarna platforma za borbu protiv kaznenih djela.